

การเพิ่มศักยภาพในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

Capability Enhancement on Oil Palm Production Management for Competitiveness in Surat Thani Provincial Areas

ภาศุกานต์ ไชยแขวง (Pasukan Chaikwang) **

เอมอร อังสุรัตน์ (Am-on Aungsuratana) ***

สนธิชัย จันทร์เปรม (Sontichai Chanprame) ****

บทคัดย่อ

ปาล์มน้ำมันจัดเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อประเทศ ทั้งในแง่เศรษฐกิจ การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และพลังงานของประเทศ โดยมีจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากเป็นอันดับหนึ่งของภาคใต้ และของประเทศ

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

This article is part of Master of Science (Agricultural Research and Development), Kasetsart University at Kamphaengsaen.

** นิสิตปริญญาโทสาขาวิจัยและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Graduate student of Master Degree in Agricultural Research and Development, Kasetsart University at Kamphaengsaen.

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ.ดร.เอมอร อังสุรัตน์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Major Thesis Advisor: Assoc.Dr. Am-on Aungsuratana Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture at Kamphaengsaen, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

**** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.ดร.สนธิชัย จันทร์เปรม ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Co-Thesis Advisor: Assoc.Prof.Dr.Sontichai Chanprame Department of Agronomy, Faculty of Agriculture at Kamphaengsaen, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึง 1) สถานการณ์การผลิต และสถานการณ์การตลาดปาล์ม น้ำมันของเกษตรกร 2) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตปาล์ม น้ำมันของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขันของเกษตรกร และ 4) นโยบาย และมาตรการในการเพิ่มศักยภาพการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขัน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดโซ่อุปทานในธุรกิจปาล์ม น้ำมัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันในเขตพื้นที่ศึกษา จำนวน 30 ตัวอย่าง ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ส่วนการคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เกษตรกร ส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขัน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีอาชีพหลัก คือ ปลูกปาล์ม น้ำมัน พื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมันเฉลี่ย 43.13 ไร่ ประสบการณ์ในการปลูกปาล์ม น้ำมันเฉลี่ย 14.80 ปี แรงจูงใจในการปลูกที่พบมากที่สุด คือ ดูแลรักษาง่าย ผลผลิตเฉลี่ย 3,840.33 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ราคาจำหน่ายเฉลี่ย 4.36 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการปลูกปาล์ม ทั้งหมดเฉลี่ย 16,759.12 บาท/ไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ย 5,917.13 บาท/ไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 5,862.13 บาท/ไร่ ความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขัน ที่เกษตรกรมีความเป็นไปได้ว่า จะปฏิบัติมากที่สุด คือ การเลือกพันธุ์ปลูก ปัญหาการผลิตที่พบมากที่สุด ประกอบด้วย พันธุ์ที่ซื้อจากราชการไม่เพียงพอ ปุ๋ยมีราคาแพง และต้นทุนการผลิตสูง ตามลำดับ ปัญหาการตลาดที่พบมากที่สุด คือ ผู้รับซื้อไม่มีการคัดเกรดผลผลิตที่เกษตรกรจำหน่าย ส่งผลให้ราคาที่ได้รับต่ำ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขัน คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมบางประการของเกษตรกร ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต จำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน รายได้จากการปลูกปาล์ม น้ำมัน และจำนวนกลุ่มที่เกษตรกรเป็นสมาชิก นโยบายและมาตรการในการเพิ่มศักยภาพการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขัน ประกอบด้วย รัฐควรให้การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านการปรับปรุงพันธุ์ การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์ดิน และใบให้ทั่วถึงและรวดเร็ว การควบคุมราคาปุ๋ยเคมี การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การใช้พรบ.ปาล์ม น้ำมันอย่างจริงจัง และการกำหนดนโยบายเรื่องพลังงานเชื้อเพลิงให้ชัดเจน

คำสำคัญ: การจัดการการผลิต ปาล์ม น้ำมัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ABSTRACT

Oil palm is the crucial economic crop of Thailand in terms of food security as well as energy. Top rank of cultivated areas when compare to the southern region and the whole kingdom is Surat Thani province.

The objectives of the investigation were to determine 1) existing conditions of oil palm production and marketing, 2) production cost and return in oil palm production, 3) factors related to possibility in oil palm production management technology application towards competitiveness, and 4) policy and measures on oil palm production management capability enhancement towards competitiveness.

Studied samples were the stakeholders in oil palm business, Surat Thani provincial areas. Sampling technique for 30 selected farmers was employed through multistage sampling technique. The rest stakeholders were selected through purposive sampling technique. Interviewing schedule and in depth interviewing schedule were obtained to collect data from farmers and the rest stakeholders, respectively. Descriptive statistics were frequency, percentage, arithmetic means and standard deviation. Inferential statistics to analyze factor related to the possibility in technology application towards competitiveness of oil palm production management was Pearson product-moment correlation coefficient.

The findings revealed that almost all major occupation were oil palm planting. Average oil palm cultivated area was 43.13 rai. Average cultivated experience was 14.80 years. Most incentive for their cultivation was simple cultural practice. Average yield was 3,840.33 kg/rai/year. Average price was 4.36 baht/kg. Average gross income from oil palm production was 16,759.12 baht/rai. Average net income was 5,917.13 baht/rai. Average net profit was 5,862.13 baht/rai. The most possibility in technology application towards competitiveness of oil palm production management was cultivar selection.

Most production constraints were lack of good government cultivar, high cost of fertilizer and also high cost of production, respectively. Most marketing constraint was non grading product over purchasing that affecting low price. Testing hypothesis pointed out that some socio-economic background of farmers related to the possibility in technology application towards competitiveness of oil palm production management were production cost, number of farm perception in oil palm, oil palm income, and number or farmers' group belonging as well. Policy oriented should be concerned in 1) the promotion of breeding

research and development , 2) infrastructure supporting , 3) cost reducing , 4) leaf and soil analysis , 5) chemical fertilizer controlling , 6) low interest financial , 7) serious oil palm act implementation , and 8) clearly fuel power utilization

บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อประเทศ ทั้งในแง่เศรษฐกิจ รวมถึงการช่วยสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร และด้านพลังงานของประเทศ สำหรับสถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศไทยนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร(2557) ระบุว่า เมื่อพิจารณาย้อนหลังไปตั้งแต่ ปีพ.ศ.2547 จนถึง ปีพ.ศ.2556 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันรวมทั้งประเทศ มีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 2,405,496.0 ไร่ เป็น 4,503,946.0 ไร่ มีอัตราการเพิ่มขึ้น 7.3% มีเนื้อที่ให้ผลผลิตทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 1,932,279.0 ไร่ เป็น 3,914,560.0 ไร่ มีอัตราการเพิ่มขึ้น 8.2% และมีปริมาณผลผลิตทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 5,181,797.0 ตัน เป็น 12,812,061.0 ตัน มีอัตราการเพิ่มขึ้น 12.1% และมีปริมาณผลผลิตต่อไร่ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 2,682.0 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 3,273.0 กิโลกรัมต่อไร่ มีอัตราการเพิ่มขึ้น 3.6% ทั้งนี้ พื้นที่ที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด คือ ภาคใต้ โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 3,898,474.0 ไร่ และมีปริมาณผลผลิต 11,808,763.0 ตัน จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ สุราษฎร์ธานี 1,052,543.0 ไร่

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย กรกฎญา อักษรเนียม วิรัชญา จารุจาริต และ ศศิรัตน์ ต๊ะปะญู(2555:92-93) และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร(2557) ระบุว่า ปัญหาการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย มี 4 ประเด็น ประกอบด้วย ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากต้นแก่พันธุ์ไม่ดี (พันธุ์ปลอม) การจัดการสวนที่ไม่ถูกต้อง การตัดปาล์มอ่อน และขาดการจดบันทึกข้อมูลการผลิตการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเร่งแก้ไขและพัฒนา เพื่อให้การผลิตปาล์มน้ำมันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของแนวทางการแก้ไขปัญหา วสันต์ กุ้เกียรติกุล(2557) กล่าวว่า กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อพัฒนาการผลิตของเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้เข้ารับการอบรมในเรื่องของการปลูกสร้างสวนปาล์ม และการปฏิบัติดูแลรักษา และได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มผู้ผลิตปาล์มน้ำมัน โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี(2557) ระบุว่า แผนปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น ได้ให้ความสำคัญเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ และดูงานให้กับเกษตรกร รวมถึงมีวิธีการตรวจวิเคราะห์ดิน และตรวจวิเคราะห์ใบปาล์มน้ำมันด้วย นอกจากนี้ สิทธิพร จรรย์พงษ์ (2557) ระบุว่า การเพิ่มศักยภาพในการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันนั้น เกษตรกรควรมีการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต โดยใช้หลักสามดี ประกอบด้วย การเลือกพันธุ์ที่ดี การจัดการที่ดี และการเก็บเกี่ยวดี ซึ่งหากสามารถทำได้ทั้งกระบวนการก็จะส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือกล่าวโดยภาพรวมว่า การจะแก้ปัญหาของปาล์มน้ำมันได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันเป็นระบบไตรภาคี นั่นคือ เกษตรกรจะต้องมีการจัดการดูแลผลผลิตคุณภาพปาล์มให้ดี

ลานเทจะต้องมีจรรยาบรรณที่ดีไม่เอาเปรียบเกษตรกร ส่วนโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ควรมีการกำหนดมาตรฐานให้ใกล้เคียงกันทุกโรงงาน และประการสำคัญสุดท้าย คือ ภาครัฐจะต้องเข้ามาควบคุมดูแลในทุกกระบวนการ เพื่อให้การบริหารจัดการปาล์มน้ำมันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการผลิตเพื่อการแข่งขันให้ได้มาตรฐาน และเป็นประโยชน์ต่อไปในการกำหนดนโยบาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันโดยเลือกพื้นที่ศึกษาเป็นโครงการนำร่อง การศึกษาถึงการเพิ่มศักยภาพในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงเป็นเรื่องสำคัญและน่าสนใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิต และสถานการณ์การตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตปาล์มน้ำมันเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน
4. นโยบาย และมาตรการ ในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) สถานการณ์การผลิต และสถานการณ์ การตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในเขตพื้นที่ศึกษา 2) ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตปาล์มน้ำมันเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา 3) ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน และ 4) นโยบาย และมาตรการ ในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน

ขอบเขตการวิจัยด้านประชากร แบ่งเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมท้องถิ่น/ลานเท โรงงานที่สกัดน้ำมันปาล์ม เจ้าหน้าที่ภาครัฐเชิงนโยบาย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตด้านเวลา : การเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต และสถานการณ์ การตลาดปาล์มน้ำมัน ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เดือนมกราคม – ธันวาคม ปีพ.ศ. 2558

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในเขตพื้นที่อำเภอพระแสง พุนพิน ไซยา และท่าชนะ และผู้รวบรวมท้องถิ่น/ลานเท โรงงานที่สกัดน้ำมันปาล์ม เจ้าหน้าที่ภาครัฐเชิงนโยบาย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐเชิงปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน หมายถึง องค์ความรู้ในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันที่รวบรวมมาจาก กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง มี 7 ประเด็นหลัก 63 ประเด็นย่อย ทั้งนี้ 7 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การเลือกพื้นที่ปลูก การเตรียมพื้นที่ปลูก การเลือกพันธุ์ปลูก การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการบันทึกข้อมูล

ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน หมายถึง ภูมิหลังบางประการด้านเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในเขตพื้นที่ศึกษา ที่คาดว่าจะมีผลต่อความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน

สถานการณ์การผลิต หมายถึง สภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม ปีพ.ศ. 2558 ประกอบด้วย พันธุ์ที่ปลูก แหล่งเงินทุนที่ใช้ แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต การระบาดของศัตรู การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และการได้รับการสนับสนุนการผลิต

สถานการณ์การตลาด หมายถึง สภาพการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม ปีพ.ศ. 2558 ประกอบด้วย รูปแบบผลผลิตที่ขาย วิธีการขาย วิธีการกำหนดราคา วิธีการชำระเงิน และแหล่งข่าวสารด้านราคา

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม ปีพ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงต้นทุนทั้งหมด (total cost : TC) ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (total variable cost : TVC) และต้นทุนคงที่ทั้งหมด (total fixed cost : TFC)

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนมกราคม – ธันวาคม ปีพ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงรายได้ทั้งหมด (gross income : GI) รายได้สุทธิ (net income : NI) กำไรสุทธิ (net profit : NP) และจุดคุ้มทุน (break even point)

นโยบาย และมาตรการ ในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน หมายถึง นโยบายและมาตรการของรัฐในการสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การทบทวนวรรณกรรม

หลักการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขัน

จากการสังเคราะห์ข้อมูลของคณะอนุกรรมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ(2549:9-11) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(2555) และกระทรวงพาณิชย์(2557:2-6) ในส่วนของหลักการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขันในระดับประเทศนั้น แบ่งเป็น 7 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การดูแลราคาสินค้าที่เหมาะสม โดยเฉพาะช่วงฤดูกาลที่สินค้าเกษตรออกสู่ตลาดมากกว่าปกติ ส่งผลทำให้ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งในสถานการณ์ดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จะใช้มาตรการเสริมเข้าไปช่วยเหลือเพื่อจัดการดูแลราคาสินค้าอย่างรอบคอบ และสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อสามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ และไม่ทำให้เกิดความบิดเบือนต่อกลไกตลาด 2) การสนับสนุนมาตรการการเพิ่มผลผลิตการผลิต ทั้งการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยการจัดการด้านพันธุ์พืช น้ำ โชนินิ่ง ที่ดิน เทคโนโลยี ตลาด การลดต้นทุนการผลิต ควบคู่ไปกับการสนับสนุนให้เกษตรกรและสหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกร สามารถพัฒนาสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่มสูง ตอบโจทย์ผู้บริโภคและตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนเพิ่มบทบาทของสหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรตลอดโซ่มูลค่า นอกจากนี้ จะเน้นการใช้กลไกตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า เพื่อเพิ่มรายได้สุทธิ และลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกร 3) การสนับสนุนให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมในช่วงนอกฤดูกาลผลิต เช่น การส่งเสริมสินค้าท้องถิ่นและชุมชน การทำการเกษตรสินค้าอื่นๆ และการทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ 4) การส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มผู้บริโภค ที่เน้นเรื่องสุขภาพ 5) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดสูง และมีโอกาสเพิ่มมูลค่า เช่น ยางพารา ปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 6) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ ควบคู่กับกระบวนการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และ 7) การพัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานโลก รวมทั้งจัดระบบการตลาด และการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยอุปสรรคในการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขัน

ปัจจัยอุปสรรคในการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขันนั้น จากการสังเคราะห์ข้อมูลของสมคิด ทัศนาวินสุทธิ(2548ข) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ(2554) สรุปว่า มี 5 ประเด็น คือ 1) โครงสร้างพื้นฐานบางประเภทยังไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น มีระบบการขนส่งทางบกที่ยังต่ำ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ และระบบสื่อสารที่ต้องแก้ไข เป็นต้น 2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมของไทยยังอ่อนแอ เช่น การลงทุนวิจัยและพัฒนายังน้อยมาก เมื่อเทียบกับต่างประเทศ มีการใช้ประโยชน์จากการวิจัยน้อย และให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์น้อยอีกทั้งขาดการกำหนดมาตรฐานงานวิจัยให้ได้มาตรฐานสากล เป็นต้น 3) ในส่วนของประสิทธิภาพภาครัฐ พบว่า การดำเนินมาตรการบางมาตรการของรัฐ ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ กฎหมายที่มีอยู่ยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจขาดความยุติธรรม และไม่สามารถบังคับใช้ได้ตามที่กำหนด 4) สุขภาพ การศึกษา และสิทธิสตรี ก็ยังเป็นปัจจัยอุปสรรคในการเพิ่มศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขันอีกด้วย และ 5) โอกาสในการประกอบอาชีพการเกษตร

ของคนรุ่นใหม่จะยากลำบากขึ้น เพราะที่ดินมีจำกัดราคาที่ดินสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐพงษ์ จันทฉนวนุรักษ์ และคณะ (2558) ระบุว่า ปัญหาภาคเกษตรของไทยจากอดีตถึงปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น การไร้ที่ดินทำกิน ค่าเช่าที่สูง ราคาผลผลิตที่ตกต่ำความยากจน หรือสภาวะหนี้สิน เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการผลิต

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการผลิตนั้น ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547:12-13) สมคิด ทักษิณาวินาศ (2548ก:34-35) และศลิษา ภมรสถิต (2551:1-3) สรุปว่า ประกอบด้วย 6 ประเด็น คือ 1) เงินทุน ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้า และค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริงที่เป็นต้นทุนที่มองไม่เห็น หรือเรียกว่า ต้นทุนเสียโอกาส คือ ผู้ผลิตเสียโอกาส ในการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ในการผลิตอย่างอื่น นอกจากนี้ ยังรวมถึงสิ่งที่สามารถใช้เป็นทุนได้ เช่น เครื่องจักร อาคาร โรงงาน รวมถึงเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆด้วย ทั้งนี้ ทุนในทางธุรกิจ คือ ทุนทางบัญชี ซึ่งหมายถึง เงินสด หรือเงินทุนที่นำมาใช้ในการผลิตและดำเนินการ จะเป็นรายจ่ายที่เห็นได้ชัดเจนว่ามีการจ่ายจริง 2) ที่ดิน สำหรับที่ดินถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งใน 4 อย่าง เพราะที่ดินเป็นสถานที่ใช้ผลิตสินค้าและบริการต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์สำหรับอุปโภค บริโภค ตลอดจนวัตถุดิบต่างๆ ที่เป็นปัจจัยการผลิตด้วย 3) แรงงาน ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ใช้กำลังความคิดทำงาน เพื่อให้ได้ผลตอบแทน นับว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญชนิดหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการ 4) ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ดำเนินการ หรือผู้จัดการในการผลิต ซึ่งทำหน้าที่เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทั้งหมด เช่น ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจว่า จะผลิตอะไร และผลิตเพื่อใคร 5) สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า และ 6) การถ่ายทอดเทคโนโลยี ในส่วนนี้ควรจะให้นักวิชาการมารับฟังปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกร แล้วนำวิชาการมาวิเคราะห์ ซึ่งจะได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย และสามารถนำไปใช้จริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาสิณี นุ่มเนียม (2558) ระบุว่า ควรสนับสนุนให้เกษตรกรทั้งผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว และแรงงานในครัวเรือนเกษตรกรมีความรู้มากขึ้น โดยเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรการผลิตที่ครัวเรือนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเทคนิคการผลิตใหม่ๆ ที่จะเป็นการช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าเกษตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดที่สอดคล้องกับสภาพในแต่ละพื้นที่ แนะนำระบบการทำฟาร์มที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และขนาดฟาร์ม และควรสนับสนุนให้เกษตรกรได้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เขาต้องการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจเอกสารของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลการศึกษาถึงปัจจัยที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันของเกษตรกรโดยตรง ยังไม่มีผู้ศึกษาไว้ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสาร ในส่วนของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน ดังนี้

นักรบ อาตยากุล (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนสวนปาล์มน้ำมัน จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน มี 2 ประเด็น คือ 1) ควรมี

การศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อหาขนาดสวนที่เหมาะสมในการลงทุนสวนปาล์มน้ำมัน รวมถึงเป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรในการตัดสินใจว่า ควรจะลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันขนาดใด จึงจะมีความเหมาะสม และได้รับผลตอบแทนที่ดีที่สุด และ2) ควรจะมีการวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนสวนปาล์มน้ำมัน โดยเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่นๆ ที่มีการปลูกในท้องที่ และสามารถนำมาปลูกทดแทนได้ เพื่อให้ทราบว่า การลงทุนในพืชใด จะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าการลงทุนมากกว่า ซึ่งจะเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรในการตัดสินใจเลือกลงทุนในโครงการที่เหมาะสม

สิริธร ทรัพย์ศิริ (2551) ได้ศึกษาสถานการณ์ และการพยากรณ์แนวโน้ม การผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ผลการศึกษา พบว่า แนวทางในการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน มี 2 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การพยากรณ์ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะมีความถูกต้องสูงขึ้น หากมีการใช้ปัจจัยอื่นๆ หรือวิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพภูมิอากาศ นโยบายภาครัฐ และการแข่งขันในตลาด สำหรับผลการวิจัยที่ได้ นั้นเป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจเท่านั้น การนำผลที่ได้ไปใช้ต้องขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของผู้ใช้ด้วย และ2) ควรจะมีการนำข้อมูลจากการพยากรณ์ที่ได้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ ให้ข้อมูลกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มเพื่อใช้วางแผนการผลิต และการจัดการที่ดีในอนาคต

ชาญวิทย์ สมวงศ์ (2552) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรใน อ. หุ้งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร มี 6 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ควรพัฒนาความรู้ให้กับเกษตรกรในการคัดเลือกพันธุ์ 2) ควรเป็นพันธุ์ที่มีการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร 3) ควรศึกษาการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์อย่างเหมาะสม เพื่อลดต้นทุนการผลิต 4) ควรให้ความรู้ในการป้องกันสัตว์ศัตรู เพราะจะทำให้ผลเสียหายได้ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อค้ารับซื้อ 5) ควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการปรับปรุงบำรุงดิน และ 6) ควรพัฒนาความรู้ และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแปรรูปให้ครบวงจร เช่น การใช้พลังงานทดแทน การใช้เป็นอาหาร และการใช้เศษกากปาล์มน้ำมันที่เหลือเพื่อนำมาปรับปรุงบำรุงดิน

จุฑามาส หนูชนะภัย (2553) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อบริการการขาย และปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ค่าใช้จ่ายเงินสดอายุต้นปาล์มน้ำมัน 6-10, 11-25 และ 25ปีขึ้นไป ที่แตกต่างกัน มีผลต่อปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยมีทิศทางเป็นบวก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า หากพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ค่าใช้จ่ายเงินสด อายุต้นปาล์มน้ำมัน เพิ่มขึ้นปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันก็จะเพิ่ม ขึ้นตามไปด้วย แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ค่าใช้จ่ายเงินสด อายุต้นปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การจ้างแรงงานนอกเพิ่มเติมในการดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันเพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 2) สหกรณ์ควรมีการช่วยเหลือในเรื่องของการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ราคาต่ำ มาจำหน่ายให้สมาชิก และ3) ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงเรื่องประสิทธิภาพการผลิต ต้นทุนการผลิต และรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ โดยศึกษาในแต่ละช่วงอายุของปาล์มน้ำมัน

เพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดแผนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายใหม่ต่อไป

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่เป็นภูมิหลังบางประการของเกษตรกร ที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันในประเด็นของปริมาณการผลิตนั้น มีเพียง 3 ปัจจัย ประกอบด้วย พื้นที่ปลูกปาล์ม น้ำมัน ค่าใช้จ่ายเงินสด และอายุต้นปาล์ม โดยพบว่า ปัจจัยดังกล่าว หากมีมากขึ้น จะส่งผลให้ปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันมากขึ้นด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยแบบไม่มีทิศทาง (non directional hypothesis) เพื่อเป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันของเกษตรกร โดยยังไม่กำหนดทิศทางความสัมพันธ์ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

เกษตรกรที่มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมที่แตกต่างกัน จะมีความเป็นไปได้ที่จะใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการเลือกพื้นที่ปลูก การเตรียมพื้นที่ปลูก การเลือกพันธุ์ปลูก การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการบันทึกข้อมูลที่แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากร หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ที่ได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้ทรงคุณวุฒิ มีศักยภาพในการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันในอนาคต ในเขตพื้นที่อำเภอพระแสง พุนพิน ไชยา และท่าชนะ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 ราย ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกษตรกร และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น การทดสอบเครื่องมือในส่วนของเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน ซึ่งมี ประเด็นหลัก ประเด็นย่อย จะทดสอบด้วยค่า IOC (Item-objective congruence index) จากคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ราย ได้ค่า IOC = 0.99 สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ที่ใช้วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นภูมิหลังบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

สถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 14.80 ปี แรงจูงใจในการปลูกปาล์มน้ำมันที่พบมากที่สุด คือ ดูแลรักษาง่าย พืชที่ปลูกก่อนปลูกปาล์มน้ำมันที่พบมากที่สุด คือ ยางพารา พันธุ์ปาล์มที่ปลูกมากที่สุด คือ สุราษฎร์ธานี 2 รองลงมา คือ สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งทั้ง 2 พันธุ์ เป็นพันธุ์แนะนำของทางราชการ ส่วนพันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชนที่นิยมมากที่สุด คือ ยูนิวานิช (ตารางที่ 1) เกษตรกรเกือบทั้งหมด ถึงร้อยละ 90.00 ใช้ทุนส่วนตัวในการปลูกปาล์มน้ำมัน แหล่งที่มาของพันธุ์ที่พบมากที่สุด คือ ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน สุราษฎร์ธานี แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมันมี 4 ประเภท คือ น้ำฝนตามธรรมชาติ แม่น้ำลำคลอง คลองชลประทาน และบ่อหรือสระขุด ตามลำดับ รูปแบบการให้น้ำเสริมที่พบมากที่สุด คือ การชกน้ำเข้าร่องแปลง สภาพการระบาดของโรค แมลงศัตรูพืช และหนู ในปีที่ผ่านมาไม่พบปัญหารุนแรง จึงไม่มีการป้องกันแก้ไข

ตารางที่ 1 พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ปลูก

พันธุ์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พันธุ์ที่กรมวิชาการแนะนำ		
สุราษฎร์ธานี 2	23	76.70
สุราษฎร์ธานี 1	4	13.30
พันธุ์ที่ผลิตโดยภาคเอกชน		
ยูนิวานิช	4	13.30
คอสตารีก้า	3	10.00
โกลเด้นเทนเนอร์่า	2	6.70
ซีราด	2	6.70
เอพโรล์ฟ	1	3.30
ไนจีเรีย	1	3.30
อื่นๆ ^{2/}	7	23.30

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกรสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

^{2/} อื่นๆ คือ สายพันธุ์ลูกผสมเทเนอร์่าที่เกษตรกรไม่ทราบชื่อ

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม (2559)

สถานการณ์การตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา

ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้เฉลี่ย 4.36 บาท/กิโลกรัม เกษตรกร ถึงร้อยละ 80.00 มีความพึงพอใจในราคาที่ได้รับ แหล่งจำหน่ายผลผลิตที่พบมากที่สุด คือ โรงงานหีบสกัด ร้อยละ 63.30 วิธีการกำหนดราคา ที่พบมากที่สุด คือ ตามราคาโรงงานหีบสกัด ถึงร้อยละ 80.00 รูปแบบการชำระเงินส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 83.30 คือ การชำระเป็นเงินสด (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แหล่งจำหน่ายผลผลิต – วิธีการกำหนดราคา – รูปแบบการชำระเงิน

หัวข้อ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งจำหน่าย		
ขายให้กับโรงงานหีบสกัด	19	63.30
ขายให้กับลานเท	11	36.70
รวม	30	100.00
การกำหนดราคา		
ตามราคาโรงงานหีบสกัด	24	80.00
ตามราคาลานเท	6	20.00
รวม	30	100.00
การชำระเงิน		
ชำระเป็นเงินสด	25	83.30
โอนเข้าบัญชี	5	16.70
รวม	30	100.00

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม (2559)

ต้นทุนและผลตอบแทน ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนและผลตอบแทนเฉลี่ย ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ในปีพ.ศ.2558 (ตารางที่ 3) พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด เท่ากับ 10,896.99 บาท/ไร่ แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 7,693.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.60 ของต้นทุนทั้งหมด ขณะที่ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ย 3,148.54 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.89 ของต้นทุนทั้งหมด สำหรับต้นทุนคงที่เฉลี่ยพบเพียงประเด็นเดียว คือ ค่าภาษีที่ดิน จำนวน 55 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของต้นทุนทั้งหมด

สำหรับผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย เท่ากับ 16,759.12 บาท/ไร่ มีรายได้สุทธิ เท่ากับ 5,917.13 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 5,862.13 บาท/ไร่

ตารางที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนเฉลี่ย ในการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ศึกษา

ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย	จำนวนเฉลี่ย (บาท/ไร่)	ร้อยละของต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุน		
ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด ^{1/}	7,693.45	70.60
ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด ^{1/}	3,148.54	28.89
ต้นทุนคงที่	55	0.50
ต้นทุนทั้งหมด ^{2/}	10,896.99	100.00
ผลตอบแทน		

รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน ^{3/}	16,759.12	-
รายได้สุทธิ	5,917.13	-
กำไรสุทธิ	5,862.13	-

หมายเหตุ: ^{1/} ต้นทุนผันแปรเป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรไม่เป็นเงินสดเฉลี่ย ซึ่งบางค่าได้จาก

Trimmed mean โดยเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่ตัดค่าสุดโต่ง

^{2/} ต้นทุนทั้งหมด เป็นค่าเฉลี่ยของเกษตรกรทุกราย

^{3/} รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นค่าเฉลี่ยของเกษตรกรทุกราย

^{4/} ค่าร้อยละ แต่ละรายการคิดจากต้นทุนทั้งหมด

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม (2559)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมบางประการของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมบางประการของเกษตรกร ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน พบว่า มี 4 ปัจจัยประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต จำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของเกษตรกร รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน และจำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก

เมื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า ต้นทุนการผลิต จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการเลือกพื้นที่ปลูก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .533 .454 .391 และ.367 ตามลำดับ และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิต จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการเลือกพื้นที่ปลูกมากกว่า

เมื่อพิจารณาถึงการใช้เทคโนโลยีในการเตรียมพื้นที่ปลูก พบว่า ต้นทุนการผลิต และรายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการเตรียมพื้นที่ปลูก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .500 และ.466 ตามลำดับ และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิต และรายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้

ได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการเตรียมพื้นที่ปลูกที่มากกว่า

ในส่วนของการใช้เทคโนโลยีในการปลูก พบว่า ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการปลูก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .362 และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการปลูกที่มากกว่า

การใช้เทคโนโลยีในการดูแลรักษา พบว่า จำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก และต้นทุนการผลิต มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการดูแลรักษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .464 .430 และ.421 ตามลำดับ มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก และต้นทุนการผลิตที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการดูแลรักษาที่มากกว่า

การใช้เทคโนโลยีในการเก็บเกี่ยว พบว่า ต้นทุนการผลิต รายได้จากการปลูกปาล์ม น้ำมัน และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการเก็บเกี่ยว โดยต้นทุนการผลิต รายได้จากการปลูกปาล์ม น้ำมัน และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .576 .441 และ.419 ตามลำดับ และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิต รายได้จากการปลูกปาล์ม น้ำมัน และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน ที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการเก็บเกี่ยวที่มากกว่า

การใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล พบว่า จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก ต้นทุนการผลิต และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นของการบันทึกข้อมูล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .701 .404 และ.403 ตามลำดับ และมีทิศทางความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เกษตรกรที่มีจำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก ต้นทุนการผลิต และจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์ม น้ำมัน ที่มากกว่า จะมีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมันเพื่อการแข่งขันอย่างเคร่งครัดในอนาคต ในประเด็นการบันทึกข้อมูลที่มากกว่า

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะต้นทุนการผลิตปาล์ม น้ำมัน มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละประเด็น ย่อยมากที่สุด อาจเนื่องจาก ปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น ที่ต้องมีการลงทุนสูง แต่ให้ผลตอบแทนในระยะยาว เกษตรกรจึงยอมลงทุนใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า นอกจากนี้ เหตุผลอีกประการ คือ เกษตรกรเหล่านี้เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้า ที่เปิดรับเทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งแม้ว่า หากเกษตรกรจะใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมัน และก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตสูงขึ้นก็ตาม เกษตรกรกลุ่มนี้ยังคงคาดหวังที่จะใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตดังกล่าว เนื่องจากคุ้มค่ากับการลงทุน

ตารางที่ 3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่มีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม						
	ความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์ม น้ำมัน						
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ							
จำนวนอาชีพ	.073	-.139	.204	-.054	.099	.053	-.084
พื้นที่ถือครองทั้งหมด	-.075	.020	-.012	.016	-.033	.138	-.078
พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน	.089	.097	-.002	-.146	.157	.224	.099
รายได้ทั้งหมด	.203	.210	.079	-.005	.190	.277	.065
รายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน	.391*	.466**	.207	.359	.349	.441*	.174
หนี้สิน	.103	.222	.233	.081	.116	.351	.013
ตารางที่ 3 (ต่อ)							
แรงงาน	-.037	-.140	.292	.021	.034	.106	-.051
ต้นทุนการผลิต	.533**	.500**	.339	.362*	.421*	.576**	.404*
ปัจจัยด้านสังคม							
จำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตร เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน	.367*	.329	-.062	.223	.464**	.419*	.403*
จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก	.454*	.217	-.108	.045	.430*	.200	.701**

หมายเหตุ : Y1 คือ การเลือกพื้นที่ปลูก Y2 คือ การเตรียมพื้นที่ปลูก Y3 คือ การเลือกพันธุ์ปลูก

Y4 คือ การปลูก Y5 คือ การดูแลรักษา Y6 คือ การเก็บเกี่ยว Y7 คือการบันทึกข้อมูล

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

**มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

ที่มา : จากการศึกษาภาคสนาม (2559)

นโยบายและมาตรการในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อพิจารณาถึงนโยบายและมาตรการในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขัน ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มเติม พบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มี 6 ประเด็น คือ 1) ควรมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ให้เหมาะสมแต่ละพื้นที่ 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ 3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีราคาต่ำ 4) การแก้ไขปัญหา โดยมีพรบ.ปาล์มน้ำมัน 5) การสนับสนุนงบประมาณในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการจัดการสวน และ 6) การควบคุมลานเท และโรงงานให้เป็นไปตามกฏเกณฑ์

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติงานในการเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันของเกษตรกร มี 6 ประเด็นเช่นกัน คือ 1) การเลือกใช้พันธุ์ปาล์มลูกผสมเนเทอร์รา 2) การลดต้นทุนโดยการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าการวิเคราะห์ดิน/วิเคราะห์ใบ 3) ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ 4) การจดบันทึกข้อมูล 5) การเก็บเกี่ยวให้ได้ผลผลิตที่มีมาตรฐาน และ 6) ให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกัน

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

สถานการณ์การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรนั้น พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 14.80 ปี แรงจูงใจในการปลูกปาล์มน้ำมันที่พบมากที่สุด คือ ดูแลรักษาง่าย พืชที่ปลูกก่อนปลูกปาล์มน้ำมันที่พบมากที่สุด คือ ยางพารา พันธุ์ปาล์มที่ปลูกมากที่สุด คือ สุราษฎร์ธานี 2 รองลงมา คือ สุราษฎร์ธานี 1 เกษตรกรเกือบทั้งหมด ใช้ทุนส่วนตัวในการปลูกปาล์มน้ำมัน แหล่งที่มาของพันธุ์ที่พบมากที่สุด คือ ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน สุราษฎร์ธานี แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมัน คือ น้ำฝนตามธรรมชาติ แม่น้ำลำคลอง คลองชลประทาน และบ่อหรือสระขุด ตามลำดับ

สถานการณ์การตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกรนั้น พบว่า ราคาที่เกษตรกรจำหน่ายได้เฉลี่ย 4.36 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีความพึงพอใจในราคาที่ได้รับ เกษตรกรเกินครึ่งจำหน่ายผลผลิตให้แก่โรงงานหีบสกัด วิธีการกำหนดราคาเกือบทั้งหมด คือ การกำหนดราคาตามราคาโรงงานหีบสกัด และส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการชำระเงินเป็นเงินสด

เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนและผลตอบแทนเฉลี่ย ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ในปี.ศ.2558 พบว่า ต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมด เท่ากับ 10,896.99 บาท/ไร่ แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 7,693.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.60 ของต้นทุนทั้งหมด ขณะที่ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสดเฉลี่ย 3,148.54 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.89 ของต้นทุนทั้งหมด สำหรับต้นทุนคงที่เฉลี่ยพบเพียงประเด็นเดียว คือ ค่าภาษีที่ดิน จำนวน 55 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของต้นทุนทั้งหมด ผลตอบแทนนั้น พบว่า เกษตรกรมีรายได้จาก

การปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย เท่ากับ 16,759.12 บาท/ไร่ มีรายได้สุทธิ เท่ากับ 5,917.13 บาท/ไร่ และมีกำไรสุทธิ 5,862.13 บาท/ไร่

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันของเกษตรกร ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ต้นทุนการผลิต จำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก และรายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน สาเหตุที่ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละประเด็นน้อยมากที่สุด อาจเนื่องจาก ปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น ที่ต้องมีการลงทุนสูง แต่ให้ผลตอบแทนในระยะยาว เกษตรกรจึงยอมลงทุนใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า นอกจากนี้ การที่เกษตรกรที่มีจำนวนแหล่งข่าวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก และรายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่า จะมีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการแข่งขันที่มากกว่า อาจเนื่องจาก เกษตรกรเหล่านี้เป็นเกษตรกรหัวก้าวหน้า ที่เปิดรับเทคโนโลยีการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งแม้ว่า หากเกษตรกรจะใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมัน และก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตสูงขึ้นก็ตาม เกษตรกรกลุ่มนี้ยังคงคาดหวังที่จะใช้เทคโนโลยีในการจัดการการผลิตดังกล่าว เนื่องจากคุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับงานวิจัยของจุฑามาส หนูชนะภัย (2553) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน มี 3 ปัจจัย คือ พื้นที่ปลูก ค่าใช้จ่ายเงินสด และอายุต้นปาล์ม แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนการผลิตปาล์ม จัดเป็นปัจจัยที่มีความเป็นไปได้ที่จะมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการผลิตที่สำคัญในการส่งเสริม หรือการศึกษาต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

มติเชิงนโยบาย

1.นโยบายด้านการผลิต ประกอบด้วย 1) รัฐควรให้การสนับสนุนทั้งในรูปแบบของการสนับสนุนงบประมาณ และการเพิ่มบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยและพัฒนาด้านการปรับปรุงพันธุ์ 2) รัฐควรมีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ศึกษาให้มีความเหมาะสม 3) รัฐควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร 4) รัฐควรสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากร ในเรื่องของการวิเคราะห์ดิน และใบ ให้ทั่วถึงและรวดเร็ว ต่อความต้องการของเกษตรกร 5) รัฐควรมีการควบคุมราคาปุ๋ยเคมี 6) รัฐควรสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ 7) รัฐควรผลักดันการใช้ พรบ. ปาล์มน้ำมันอย่างจริงจัง 8) รัฐควรมีการกำหนดนโยบายเรื่องพลังงานเชื้อเพลิงให้ชัดเจน คือ ไบโอดีเซลต้องไม่น้อยกว่า B7 เพราะจะทำให้มีตลาดน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น

2.นโยบายด้านการตลาด ประกอบด้วย 1) รัฐควรมีมาตรการและกฎหมาย บังคับใช้มาตรฐานลานเทให้รับซื้อผลผลิตที่มีคุณภาพ 2) รัฐควรมีมาตรการและกฎหมาย การรับซื้อตามค่าเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่แท้จริง 3) รัฐควรมีการบังคับใช้มาตรฐานทะลายปาล์ม ของมกอช. เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตที่เกษตรกรจำหน่ายได้ 4) รัฐควรมีการควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ เพราะส่งผลกระทบต่อราคาผลผลิตที่เกษตรกรจำหน่ายได้

3.นโยบายด้านสถาบันเกษตรกร ประกอบด้วย 1) รัฐควรมีการสนับสนุนบทบาทของเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ 2) รัฐควรมีการส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืน และการปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร 3) รัฐควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการของสถาบันเกษตรกร และพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกร

มิติเชิงปฏิบัติงาน

1.เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย 1) ควรมีการเรียนรู้ และรับผิดชอบอาชีพของตนเองให้มากขึ้น และควรใช้เวลาความรู้ตลอดเวลา 2) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และใบ 3) การจดบันทึกข้อมูลการจัดการสวน 4) การเก็บเกี่ยวผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และ 5) การรวมกลุ่มในการจัดการในลักษณะแปลงใหญ่ เพื่อรับความรู้ และลดต้นทุน

2.ผู้รวบรวมท้องถิ่น/ลานเท ประกอบด้วย 1) แรงงานจ้างในการเก็บเกี่ยวและขนส่ง ควรได้รับการอบรมให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตที่สุกตามมาตรฐาน และ 2) การส่งปาล์มที่รับซื้อถึงโรงงานหีบสกัดภายใน 24 ชั่วโมง

3.โรงงานหีบสกัดน้ำมันปาล์ม ประกอบด้วย 1) มาตั้งโรงงานในชุมชนรับผลผลิตโดยตรง 2) ควรมีการคัดเกรดผลผลิตที่กำหนด 3) สนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันเกษตรกร ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน และคืนกำไรให้แก่เกษตรกร และ 4) การแบ่งปันวัสดุเหลือใช้จากโรงงานแก่เกษตรกร เพื่อช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิต ในเรื่องของวัสดุบำรุงดิน

4.เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และเอกชน ประกอบด้วย 1) ในส่วนของผู้ผลิตกล้าพันธุ์ ควรมีการผลิตต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพ มีการติดตามให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ย และรับผิดชอบในส่วนของการต้นกล้าที่ผิดปกติไม่สมบูรณ์ 2) การเข้ามาช่วยเหลือในด้านวิชาการ โดยการพัฒนาความรู้ให้มีความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหา และเวลาแก่เกษตรกร 3) ควรจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การอบรม การจัดเวทีเคลื่อนที่ การตั้งจุดรับแจ้งปัญหา และการรับเรื่องร้องทุกข์ 4) การเฝ้าระวังความสะอาดเรื่องการส่งตรวจวิเคราะห์ดิน 5) การเข้ามามาตรตรวจสอบ ลานเท/โรงงาน ให้มีการรับซื้อผลผลิตด้วยความเป็นธรรม 6) ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้แก่เกษตรกร เพื่อให้ความรู้ด้านต่างๆ และเพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และ 7) การส่งเสริม และสร้างเครือข่าย การเพิ่มศักยภาพการจัดการผลิตปาล์มน้ำมันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดโซ่อุปทาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.เอมอร อังสุรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในการให้คำปรึกษา และให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรกัญญา อักษรเนียม วิรัชญา จารุจารีต และศศิรัตน์ ติตะปัญญา. (2555). **ปาล์มน้ำมันไทยในAEC.** กรุงเทพฯ: เคหการเกษตร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2555). “ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ พ.ศ.2555-2559” เข้าถึงเมื่อ 19 เมษายน 2558. เข้าถึงได้จากwww.moac.go.th/download/file_Upload/panyud.pdf
- กระทรวงพาณิชย์. (2557). “การบริหารจัดการสินค้าเกษตรหลักที่สำคัญในเชิงรุก” เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงได้จากwww.nesdb.go.th/portals/0/news/plan/p9/M7.doc
- คณะกรรมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ. (2549). **การปรับโครงสร้างภาคเกษตร.** กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- คณะกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน. (2556). “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เข้าถึงเมื่อ 30 เมษายน 2558. เข้าถึงได้จากhttp://www.moac2aec.moac.go.th/download/AC/agriculture%20Thai.pdf
- จุฑามาส หนูชนะภัย. (2553). “ความพึงพอใจต่อบริการการขาย และปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์นิคมท่าแซะ จำกัด”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ สมวงศ์. (2552). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นักรบ อาตยากุล. (2547). “การวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนสวนปาล์มน้ำมัน จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัฐพงษ์ จันทคณานุรักษ์, ศุภพร ไทยภักดี และพันธจิตต์ สีเหนียง. (2558). “ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรกับการพัฒนาการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตำบลลำนางรอง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.” วารสารวิชาการ Veridian E –Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8, ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม) : 315.
- วสันต์ กุ้เกียรติกุล. 2557. “โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน” เข้าถึงเมื่อ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จากhttp://www.suratthani.doae.go.th
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2547). **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการประเมินผลประสิทธิภาพการพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศลิษา ภมรสถิต. (2551). **การจัดการดำเนินงาน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ท็อป.

- สิทธิพร จริยพงษ์. (2557). “สถานการณ์ปาล์มน้ำมันจังหวัดสุราษฎร์ธานี” เข้าถึงเมื่อ 3 ตุลาคม 2557.
เข้าถึงได้จาก<http://www.nfc.or.th/index.php>
- สิริธร ทรัพย์ศิริ. (2551). “สถานการณ์และการพยากรณ์แนวโน้มการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย”.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาสินี นุ่มเนียม. (2558). “แนวทางส่งเสริมความรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่องการลดการใช้สารเคมี การลดรายจ่าย
และเพิ่มรายได้ตามหลักการเกษตรพอเพียงแก่เกษตรกร ตำบลหน้าโคก อำเภอผักไห่ จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา.”วารสารวิชาการ Veridian E –Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์
สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน) : 1213-1214
- สมคิด ทักษิณาวินวณิช. (2548ก). **ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการการผลิต**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมคิด ทักษิณาวินวณิช. (2548ข). **หลักการตลาดสินค้าเกษตร**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและ
ทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. (2554). **ปัจจัยอุปสรรคในการเพิ่ม
ศักยภาพสินค้าเกษตรในเวทีแข่งขัน**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2557). “แผนปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดสุ
ราษฎร์ธานี” เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก<http://www.suratthani.doae.go.th/>
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2557). “สวก.ปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมันสำเร็จ ผลผลิตสูง ปลูกได้ทุกภาค
พร้อมจำหน่ายสู่มือเกษตรกร” เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2557.
เข้าถึงได้จาก<http://www.nstda.or.th/news/14809-seeds>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). “ข้อมูลพื้นที่ให้ผล ผลผลิตรวม และผลผลิตต่อไร่ของปาล์มน้ำมันของ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เข้าถึงเมื่อ 31 พฤษภาคม 2557.
เข้าถึงจาก<http://www.oae.go.th>,